

Аналітична інформація
щодо проведених засідань клініко-експертних комісій структурних
підрозділів з питань охорони здоров'я обласних державних адміністрацій
у 2023 році

Згідно з Порядком контролю якості медичної допомоги, затвердженим наказом МОЗ України від 28.09.2012 № 752, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.11.2012 за № 1996/22308, контроль якості надання медичної допомоги здійснюється шляхом застосування методів зовнішнього та внутрішнього контролю якості медичної допомоги, самооцінки медичних працівників, експертної оцінки, клінічного аудиту, моніторингу системи індикаторів якості, атестації/сертифікації відповідно до вимог чинного законодавства України та законодавства Європейського Союзу.

Внутрішній контроль якості надання медичної допомоги здійснюється керівництвом закладів охорони здоров'я та/або медичними радами закладів охорони здоров'я шляхом:

- контролю за кваліфікацією лікарів, молодших спеціалістів з медичною освітою та професіоналів з вищою немедичною освітою, які працюють у закладі охорони здоров'я;
- самооцінки медичних працівників;
- організації надання медичної допомоги у закладі охорони здоров'я;
- моніторингу реалізації управлінських рішень;
- моніторингу дотримання структурними підрозділами закладу охорони здоров'я стандартів у сфері охорони здоров'я, клінічних протоколів;
- моніторингу системи індикаторів якості медичної допомоги;
- вивчення думки пацієнтів щодо наданої медичної допомоги.

Зовнішній контроль якості надання медичної допомоги здійснюється органами державної виконавчої влади шляхом:

- контролю за дотриманням ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики;
- проведення акредитації закладів охорони здоров'я;

- атестації лікарів, молодших спеціалістів з медичною освітою, професіоналів з вищою немедичною освітою;
- проведення клініко-експертної оцінки якості та обсягів медичної допомоги.

Організація клініко-експертної оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування врегульовано Наказом № 69 від 05.02.2016, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 24.02.2016 за № 285/28415 (далі - наказ №69).

Клініко-експертна оцінка якості та обсягів медичної допомоги здійснюється шляхом експертизи клінічних питань діагностики, лікування та реабілітації медичними радами закладів охорони здоров'я, клініко-експертними комісіями Міністерства охорони здоров'я України та структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської міської державних адміністрацій.

З початком повномасштабного вторгнення РФ на територію України Міністерством охорони здоров'я клініко-експертна оцінка якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування (далі – КЕО) Клініко-експертною комісією Міністерства охорони здоров'я України (далі – КЕК МОЗ) не проводилася. Проведення КЕО структурними підрозділами охорони здоров'я обласних військових адміністрацій в період воєнного стану не припинялася.

Наказом №69 затверджено:

- Положення про клініко-експертну комісію Міністерства охорони здоров'я України,
- Положення про клініко-експертну комісію Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій (далі - КЕК),
- Положення про медичну раду закладу охорони здоров'я.

КЕК МОЗ є консультативно-дорадчим органом, діючим на постійній (без виїзду на місце конкретного випадку) або тимчасовій основі (у разі виїзду на місце конкретного випадку), що утворюється для колегіального розгляду звернень фізичних та юридичних осіб, правоохоронних органів щодо клініко-експертних

питань профілактики, діагностики, медичного лікування, реабілітації, оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування за конкретними випадками у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування, а також фізичних осіб – підприємців, що провадять господарську діяльність у сфері охорони здоров'я у відповідній адміністративно-територіальній одиниці України (далі – ФОП).

Основним завданням КЕК МОЗ:

проведення експертної оцінки запитуваної КЕК МОЗ документації, яка передбачає клініко-експертну оцінку якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування шляхом експертизи первинної облікової документації, клінічних питань профілактики, діагностики, медичного лікування та реабілітації, наявності відповідної кваліфікації спеціалістів за напрямом надання медичної допомоги та медичного обслуговування відповідно до вимог клінічних протоколів надання медичної допомоги, нормативно-правових актів у сфері охорони здоров'я.

Клініко-експертної комісії Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій утворюються за конкретними випадками у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування та фізичних осіб-підприємців, що провадять господарську діяльність у сфері охорони здоров'я у відповідній адміністративно-територіальній одиниці України. Клініко-експертна оцінка якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування проводиться у випадках смерті пацієнтів, розбіжності встановлених діагнозів, недотримання закладів охорони здоров'я або ФОП стандартів медичної допомоги та медичного обслуговування, клінічних локальних протоколів, табелів матеріально-технічного оснащення, а також у випадках, що супроводжувалися скаргами заявника та/або особи, яка представляє інтереси заявника.

Основні завдання КЕК:

проведення експертної оцінки запитуваної КЕК документації, яка передбачає клініко-експертну оцінку якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування шляхом експертизи первинної облікової документації, клінічних

питань профілактики, діагностики, лікування та реабілітації, наявності відповідної кваліфікації спеціалістів за напрямом надання медичної допомоги та медичного обслуговування відповідно до вимог клінічних протоколів надання медичної допомоги, нормативно-правових актів у сфері охорони здоров'я.

За результатами роботи клініко-експертних комісій Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій структурними підрозділами було надано інформацію.

В областях у 2023 році було проведено всього 412 засідань КЕК, з них: Житомирська (49), Вінницька (41), Дніпропетровська (41), Львівська (41), Чернігівська (28), м. Київ (28), Сумська (25), Черкаська (21), Волинська (14), Хмельницька (14), Запорізька (16), Тернопільська (16), Рівненська (14), Одеська (13), Івано-Франківська (10), Миколаївська (8), Харківська (8), Чернівецька (8), Київська (8), Закарпатська (6), Полтавська (2), Кіровоградська (1).

Рис.1 Діяльність клініко-експертних комісій в розрізі областей, 2023 рік

Варто зазначити, що КЕК забезпечує колегіальний розгляд звернень фізичних та юридичних осіб, правоохоронних органів щодо клініко-експертних питань профілактики, діагностики, медичного лікування, реабілітації, оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування за конкретними випадками у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування (далі – ЗОЗ) та фізичних осіб – підприємців, що провадять господарську діяльність у сфері охорони здоров'я у відповідній адміністративно-територіальній одиниці України. Відповідно проведені КЕК за заявниками розподілилися наступним чином:

Рис.2 Структура звернень щодо клініко-експертної оцінки якості медичної допомоги, 2023 рік

Домінуюча кількість документів - 51% на засіданнях КЕК ДООЗ розглянуто за зверненнями громадян - 226, з них в розрізі областей:

м. Київ (29), Чернігівська (28), Черкаська (21), Тернопільська (4), Вінницька (16), Житомирська (15), Хмельницька (14), Одеська (12), Сумська (10), Запорізька (8), Київська (8), Миколаївська (8), Харківська (8), Рівненська (7), Дніпропетровська (7), Львівська (6), Волинська (5), Івано-Франківська (4), Чернівецька (2), Полтавська (1) тощо.

У межах 1 клініко-експертної оцінки якості надання медичної допомоги в умовах КНП „Чортківська міська лікарня” Чортківської міської ради Тернопільської

області розглядали випадок стосовно надання офтальмологічної медичної допомоги 22 пацієнтам.

На другому місці (40%) у структурі ініціаторів КЕК засідань проведено за зверненням правоохоронних органів - 162, з них КЕК ДОЗ в розрізі областей: Львівська (33), Дніпропетровська (26), Вінницька (24), Чернігівська (22), Запорізька (9), Тернопільська (8), Волинська (8), Житомирська (6), Рівненська (6), Миколаївська (5), Черкаська (5), м. Київ (4), Закарпатська (2), Івано-Франківська (2), Одеська (1), Хмельницька (1).

На третьому місці (2,2%) засідань проведено за зверненнями адвокатів – 8 випадків, з них Чернігівська (2), Хмельницька (2), м. Київ (2), Вінницька (1), Волинська (1).

Рис.3 Кількість проведених КЕК ДОЗ за структурою звернень, 2023 рік

За результатами розгляду медичної документації КЕК ДОЗ було виявлено, що кількість випадків, в яких встановлено порушення становить 167 – 39% від усієї кількості розглянути справ, зокрема в розрізі областей:

Вінницька (16), Дніпропетровська (16), Житомирська (27), Запорізька (12), Івано-Франківська (5), Київська (6), Львівська (23), Миколаївська (1), Сумська (6), Тернопільська (25 випадків пов'язано з випадком у м.Чортків), Харківська (3), Хмельницька (2), Чернівецька (2), Чернігівська (1), м. Київ (22).

Клініко-експертна оцінка якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування проводиться у випадках смерті пацієнтів, розбіжності встановлених діагнозів, недотримання ЗОЗ або ФОП стандартів медичної допомоги та медичного обслуговування, клінічних локальних протоколів, табелів матеріально-технічного оснащення, а також у випадках, що супроводжувалися скаргами заявника та/або особи, яка представляє інтереси заявника.

Під час роботи КЕК проводили клініко-експертну оцінку якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування, а саме оцінювалися:

структура, процеси та результати медичної допомоги та медичного обслуговування;

якість надання медичної допомоги та медичного обслуговування;

дотримання Основ законодавства України про охорону здоров'я;

відповідність кваліфікаційним вимогам медичних працівників, у тому числі керівників ЗОЗ;

вивчення думки пацієнтів щодо наданої медичної допомоги та медичного обслуговування;

забезпечення прав та безпеки пацієнтів під час надання їм медичної допомоги та медичного обслуговування.

Після проведеної клініко-експертної оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування регіональними визнано невідповідність медичної допомоги, що надавалася пацієнтам, стандартам та клінічним протоколам встановлено у 40 випадках та у 25 випадках частково не відповідала.

За результатами клініко-експертної оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування КЕК ДООЗ вжили таких заходів, зокрема:

- направлено до правоохоронних органів;
- притягнуто до дисциплінарної відповідальності за результатами КЕК ДООЗ;
- направлено до медичних закладів для вжиття відповідних заходів тощо.

У разі незгоди заявника з висновком КЕК Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій вони звертаються до Міністерства охорони здоров'я України для проведення клініко-

експертної оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування КЕК МОЗ.

З початку повномасштабного вторгнення робота клініко-експертної комісії МОЗ була призупинена, а в кінці 2023 році Міністерство відновило роботу КЕК МОЗ для забезпечення дотримання прав громадян на оскарження рішення до органу вищого рівня.

Особливо в умовах воєнного стану медична допомога має бути не тільки доступною, але й якісною.

МОЗ у 2024 році проведено клініко-експертну оцінку якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування клініко-експертною комісією МОЗ (далі – КЕК МОЗ) 30 випадків за зверненнями 20 громадян.

Розгляд медичної документації на засіданнях КЕК МОЗ проходить прозоро та неупереджено вже після експертної оцінки висококваліфікованими фахівцями за різними спеціальностями. До клініко-експертної комісії Міністерства охорони здоров'я України входять кращі спеціалістами, практики за напрямом медичної допомоги. На засідання КЕК МОЗ запрошуються представники медичних закладів, які надавали медичну допомогу незалежно від того чи заклад охорони здоров'я державний, комунальний, приватний або фізична особа-підприємець. У разі виявлення бажання, громадяни або їх законні представники теж можуть взяти участь у засіданні.

Для Міністерства ключовим завдання є забезпечити право кожного громадянина на охорону здоров'я та медичну допомогу.

	2020	2021	2022	2023	2024
Проведено засідань	3	6	1	1	8
Розглянуто випадків	22	22	3	6	35
Виявлені порушення надання медичної допомоги стандартам та протоколам	8	13	3	2	20

За результатами розгляду КЕК МОЗ у 2024 році більш ніж у половині випадків (57%) надання медичної допомоги не відповідало стандартам та клінічним протоколам, затвердженим МОЗ. Це свідчить про те, що значна кількість медичних втручань, здійснюється на рівні нижчому за передбачуваний. У деяких випадках клінічні процедури були недоцільними або необґрунтованими, а в деяких випадках навпаки – кількість обстежень була недостатньою або занадто великою, проведені медичні втручання – неефективними, значна частка лікарських призначень не принесли очікуваного результату. Інколи відмічаються розбіжності в діагнозах та госпіталізовано пацієнта не у профільне відділення.

Для усунення недоліків під час надання медичної допомоги Міністерство доручає в кожному окремому випадку структурному підрозділу з питань охорони здоров'я, закладу охорони здоров'я незалежно від форми власності вжити відповідних заходів реагування, про які вони мають повідомити Міністерство.

Аби медична допомога була якісною, вона має бути:

ефективною – коли медикам вдається досягти запланованого клінічного результату в лікуванні пацієнта;

безпечною: означає запобігання несприятливих подій, що можуть виникнути під час або після проведення діагностики чи лікування людини;

орієнтованою на потреби окремих людей та населення: коли пацієнт може отримати необхідну медичну допомогу саме тоді, коли це є необхідним для нього.

Такі критерії для оцінювання якості медичної допомоги впровадила Всесвітня організація охорони здоров'я і Міністерство керується ними в своїй роботі.

Від якості медичної допомоги залежить стан здоров'я, якість життя та очікувана тривалість життя людини. Якість медичної допомоги впливає на дитячу смертність, рівень передчасної смертності населення, що відбивається на економіці країни через тягар захворювань та витрати громадянина на лікування.
